

Vuistregels

De inrichting van cameratoezicht in het publieke domein

Onderstaande lijst van vragen, uitgangspunten en definities vormt een beknopte checklist voor de concrete inrichting van cameratoezicht op openbare plaatsen. Deze punten hebben steeds betrekking op cameratoezicht in het publieke domein met het oog op de handhaving van de openbare orde.

Vragen voor besluitvorming

- 1 Wanneer kan cameratoezicht ingezet worden?**

Cameratoezicht kan worden ingezet als dit noodzakelijk is voor het doel van de toepassing, dat wil zeggen voor de handhaving van de openbare orde. Het cameratoezicht moet zo selectief, dat wil zeggen zo beperkt mogelijk zijn in aard, omvang, intensiteit en duur. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de context en de gevoeligheid van de daarin opgenomen beelden. Een prostitutiebuurt is bijvoorbeeld een gevoeliger context dan een winkelstraat. Cameratoezicht moet altijd onderdeel zijn van een pakket maatregelen. De noodzaak van het cameratoezicht dient ook te blijken uit periodieke evaluaties van de inzet van dit middel.
- 2 Op welke grondslag mag cameratoezicht worden ingezet?**

De burgemeester draagt verantwoordelijkheid voor de openbare orde. Hij kan zich voor cameratoezicht onder de WBP dan ook beroepen op zijn publiekrechtelijke taak ingevolge de Gemeentewet. Na inwerkingtreding van de gewijzigde Gemeentewet zal deze wet de specifieke grondslag zijn voor het cameratoezicht. De gemeenteraad dient dan een verordening op te stellen waarin het cameratoezicht nader wordt geregeld.
- 3 Waar mag cameratoezicht worden ingezet?**

Cameratoezicht voor de handhaving van de openbare orde mag in principe alleen worden toegepast in openbare plaatsen. De selectie van de plaatsen waar cameratoezicht zal worden ingezet dient gemotiveerd te worden. Cameratoezicht moet zo selectief mogelijk toegepast worden, waarbij ook rekening gehouden moet worden met het aantal camera's, het aantal uren van toezicht en het aantal mensen dat in beeld gebracht wordt. Overleg binnen de 'driehoek' van burgemeester, politie en openbaar ministerie over de inzet van cameratoezicht is gewenst.
- 4 Heeft een burger in het publieke domein nog wel recht op privacy?**

De overheid moet ook in het publieke domein rekening houden met de redelijke verwachting van de burger ten aanzien van respect voor zijn persoonlijke levenssfeer. Welke verwachting redelijk is, zal van plaats tot plaats verschillen. De burger mag in het algemeen op openbare plaatsen minder respect voor zijn persoonlijke levenssfeer verwachten dan in zijn huis of op zijn werkplek. De context is dus bepalend voor de verwachting.
- 5 Wat is het doel van het cameratoezicht?**

Het doel van cameratoezicht moet helder beschreven zijn. Het is sterk aan te bevelen neven-doelen zoals opsporing van strafbare feiten en de efficiënte en veilige inzet van hulpdiensten expliciet te benoemen.
- 6 Wie is verantwoordelijk voor het cameratoezicht?**

De verantwoordelijke voor de verwerking van de camerabeelden in de zin van de WBP is de burgemeester, ook als in de praktijk de operationele regie in handen van de politie is. Dit geldt ook als onder regie van de politie het cameratoezicht feitelijk geheel door een bedrijf wordt uitgevoerd.

- 7 Welk wettelijk regime geldt voor cameratoezicht?**
De gemeente kan tot de inwerkingtreding van de gewijzigde Gemeentewet, kiezen voor het wettelijk regime van de WBP of de WPOLR. Kiest de gemeente voor de WBP, dan dient er een melding bij het CBP of de gemeentelijke functionaris voor gegevensbescherming gedaan te worden. Kiest de gemeente voor de WPOLR, dan is een reglement verplicht.
- 8 Wat verandert er bij de inwerkingtreding van de gewijzigde Gemeentewet?**
Na inwerkingtreding van de gewijzigde Gemeentewet vallen de bestanden met de camerabeelden onder de WPOLR. Na inwerkingtreding van de nieuwe wet politiegegevens, vervalt de reglementsplicht van de WPOLR. Ook dan moet een regeling voor het cameratoezicht in het publieke domein worden vastgesteld.

Uitgangspunten voor inrichting en uitvoering

- 9 De politie heeft de operationele regie.**
De burgemeester is bij het toezicht op de openbare orde de verantwoordelijke, maar de operationele regie zal in vrijwel alle gevallen bij de politie liggen. Onder het toekomstige artikel 151c Gemeentewet zal dit altijd zo zijn. Ook bij publiek-private samenwerking waarbij cameratoezicht feitelijk door een particuliere organisatie wordt uitgevoerd, is de burgemeester verantwoordelijk en houdt de politie de regie.
- 10 Cameratoezicht mag niet verborgen zijn.**
Cameratoezicht moet voor het publiek duidelijk kenbaar zijn. Heimelijk cameratoezicht ten behoeve van de handhaving van de openbare orde is niet toegestaan.
- 11 Camerabeelden moeten afdoende beveiligd worden.**
De beelden moeten correct, niet manipuleerbaar en voor een selecte groep functionarissen toegankelijk zijn.
- 12 Camerabeelden mogen niet langer dan noodzakelijk bewaard worden.**
Beelden mogen niet langer dan noodzakelijk is, worden bewaard. In het wetsvoorstel cameratoezicht op openbare plaatsen wordt voorgesteld, onder normale omstandigheden een bewaartermijn van zeven dagen te hanteren. Beelden waarop ernstige incidenten waarneembaar zijn, worden overgebracht naar een onderzoeksdossier.
- 13 Camerabeelden mogen niet zomaar voor andere doelen gebruikt worden.**
Verdere verwerking van de beelden (verder dan nodig is voor de handhaving van de openbare orde) is als regel niet toegestaan. Beelden mogen alleen verder verwerkt worden voor de doelen die van te voren expliciet zijn vastgesteld bij de inrichting van het cameratoezicht, tenzij er sprake is van concrete opsporingsdoelen of noodsituaties waarin acuut de hulpverlening op gang moet komen.

Rechten van betrokkenen, toezicht en evaluatie

- 14 Betrokkenen hebben rechten.**
Betrokkenen (zie definitie onder 23) hebben recht op inzage in de beelden en de daaraan gekoppelde gegevens en vastgelegde interpretaties. Daarnaast hebben zij recht om te verzoeken om correctie, afscherming en verwijdering. De uitoefening van deze rechten moet concreet geregeld worden. Deze regeling dient op verzoek aan het publiek bekend gemaakt te worden.

15 Het CBP is toezichthouder voor cameratoezicht.

Het CBP houdt toezicht op de verwerking van camerabeelden door verantwoordelijken, zowel onder de WBP als onder de WPOLR en de toekomstige WPOLG. Toezicht kan ook worden gehouden door een gemeentelijke functionaris voor de gegevensbescherming.

16 Cameratoezicht dient periodiek geëvalueerd te worden.

Cameratoezicht is als middel rechtmatig zo lang als het een noodzakelijk middel blijkt te zijn. Hiertoe moet deze effectiviteit periodiek onderzocht worden. Onder de gewijzigde Gemeentewet rapporteert de burgemeester hierover aan de gemeenteraad.